

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพอนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓/๒๕๕๖

วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลแรงงานกลางส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นางจิรวรรณ ตริภักทรังษิกุล) ในคดีหมายเลขดำที่ ๘๗๕๔/๒๕๕๔ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีอ้างว่าพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

กรณีสืบเนื่องจากนางจิรวรรณ ตริภักทรังษิกุล เป็นโจทก์ยื่นฟ้องสำนักงานประกันสังคม เป็นจำเลยต่อศาลแรงงานกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๘๗๕๔/๒๕๕๔ โดยขอให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งประโยชน์ทดแทนเลขที่ คำสั่ง ๑๐๐๕๔๔/๓๗๖๑ ของฝ่ายประโยชน์ทดแทนสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ ๕ ตามหนังสือ ที่ รส ๐๗๒๔/๑๐๘๐๑ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ที่ออกโดยนางเพชรรัตน์ นรเดชานนท์ เจ้าหน้าที่บริหารงานประกันสังคม ๗ และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ ที่ ๗๕๗/๒๕๕๔ และให้จำเลยจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร โดยจ่ายค่าคลอดบุตรจำนวน ๔,๐๐๐ บาท และเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรร้อยละ ๕๐ ของค่าจ้างที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบที่นายจ้างนำส่งเป็นเวลา ๕๐ วัน พร้อมด้วยดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินค่าคลอดบุตรและเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรดังกล่าวนับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

สำหรับประเด็นที่มาสู่ศาลรัฐธรรมนูญ โจทก์โต้แย้งว่าพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ที่จำเลยยกขึ้นปฏิเสธจ่ายค่าทดแทนแก่โจทก์ เนื่องจากโจทก์ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรเกินกำหนด ๑ ปี นับแต่วันที่มีสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทน โจทก์เห็นว่าการกำหนดเงื่อนไขเพื่อก่อให้เกิดสิทธิประโยชน์ และกำหนดเงื่อนไขขอใช้ประโยชน์หรือสิ้นสิทธิตามพระราชบัญญัติประกันสังคมทั้งสองมาตราดังกล่าว ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ขอให้ศาลแรงงานกลางส่งศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ซึ่งสำนักงานศาลยุติธรรมได้มีหนังสือ ที่ ศย ๐๑๖/๐๕๕๖๗ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๕ ส่งคำโต้แย้งดังกล่าวของโจทก์มาเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๔ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง”

มาตรา ๒๖ “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๕ “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๓๐ “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง “ผู้ประกันตนหรือบุคคลอื่นใดเห็นว่าตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีใดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๔ และประสงค์จะขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น ให้ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น และให้เลขาธิการ หรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายพิจารณาสั่งการโดยเร็ว”

มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง “ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรสำหรับตนเองหรือภริยา หรือสำหรับหญิงซึ่งอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยากับผู้ประกันตนโดยเปิดเผยตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดถ้าผู้ประกันตนไม่มีภริยา ทั้งนี้ ต่อเมื่อภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนวันรับบริการทางการแพทย์ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดเดือน”

พิเคราะห์แล้วประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า การที่พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติให้ผู้ประกันตนหรือบุคคลอื่นใดที่เห็นว่าตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๔ และประสงค์จะขอรับประโยชน์ทดแทน ให้ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดภายใน “หนึ่งปี” นับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญตามมาตราที่กล่าวอ้างหรือไม่ เห็นว่าการกำหนดเวลาให้ใช้สิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนภายใน “หนึ่งปี” นับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทน แม้จะมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิอยู่บ้าง ก็ไม่ใช่สิทธิที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามนัยของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ทั้งมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ดังกล่าว ก็เป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และตามเนื้อความของพระราชบัญญัติประกันสังคมทั้งสองมาตราดังกล่าว ก็ไม่มีกรณีล่วงล้ำศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของผู้มีสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนแต่อย่างใด

อาศัยเหตุดังได้พิจารณามา จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ